# ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА КИРКОВО ЗА 2026 ГОДИНА

**1. Въведение -** Годишната програма за развитие на читалищната дейност се изготвя в изпълнение на чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища, въз основа на направените от читалищата предложения за дейността им през 2026 година. Изготвянето на програмата за 2026 г. цели обединяване на усилията за развитие и утвърждаване на читалището, като важна обществена институция, реализираща културната идентичност на селото, както и да се засили обществената ú роля като традиционен културен и образователен център. Основните направления и приоритети в дейността на читалището произтичат от Закона за народните читалища, Закона за обществените библиотеки, общинската културна политика, осъществявана на основата на съществуващата нормативна уредба и чрез изпълнението на културния календар.

На територията на община Кирково функционират 18 народните читалища.

Това са:

1. НЧ „Никола Вапцаров 1947”, с. Кирково;
2. НЧ „Възраждане 1928 г.”, с. Бенковски;
3. НЧ „Васил Левски 1952”, с. Дрангово;
4. НЧ „Пробуда 1948”, с. Фотиново;
5. НЧ „Родопска пробуда 1935”, с. Тихомир;
6. НЧ „Васил Априлов 1947”, с. Чорбаджийско;
7. НЧ „Христо Смирненски 1954”, с. Чакаларово;
8. НЧ „Елин Пелин 1979”, с. Долно Къпиново;
9. НЧ „Искра 1958”, с. Домище;
10. НЧ „Христо Ботев 1963”, с. Завоя;
11. НЧ „Пеньо Пенев 1985”, с. Кърчовско;
12. НЧ „Христо Ботев 1952”, с. Добромирци;
13. НЧ „Джерово-2023“, с. Джерово;
14. НЧ „Добри Чинтулов - 2023“, с. Горно Къпиново;
15. НЧ „Пролет-2023“, с. Горно Кирково;
16. НЧ „Искра-2023“ с. Кремен;
17. НЧ „Иван Вазов-2023“ с. Лозенградци;
18. НЧ „Георги Сава Раковски-2023“ с. Дружинци.

Всички читалища в общината са съдебно регистрирани, съобразно Закона за народните читалища (ЗНЧ) и са вписани и в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата. Читалищата в община Кирково са уникални средища за съхраняване на българската идентичност и история, на местния бит, култура и традиции. Чрез своята дейност те служат за изграждане и утвърждаване на националното самосъзнание, за запазването на родното, традиционното и автентичното. Местните читалища създават и разпространяват духовни ценности, задоволяват културните, образователните, информационните и социалните потребности на местните жители, работят в посока развитие творческите способности на местната общност. Тяхна мисия е фолклорното творчество и нематериалното културно наследство да намерят своето достойно място в съвременната култура и днешните модерни условия на живот. Всички читалищата участват активно в обществения живот на общината. Те отстояват своята роля на културни центрове, на духовни средища, на места за общуване и контакти, на взаимовръзката между поколенията, между миналото и настоящето.

**II. Цели на програмата. Приоритети.**

**1. Основна цел на програмата** - е обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалищата в община Кирково, като културно-просветни средища с активни културни, информационни, социални и граждански функции.

**2. Основни цели на читалищата:**

- Развитие и утвърждаване на духовните и културни ценности на гражданското общество;
- Институционално укрепване на читалищата като местни общностни центрове за обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където функционират читалищата;
- Проучване, възстановяване и запазване на обичаите и традициите в населените места в община Кирково;
- Разширяване на традиционните читалищни дейности и търсене на нови форми чрез ускорено навлизане на съвременните комуникационни и информационни технологии. Осигуряване на достъп до информация;
- Повишаване ролята на читалището за социална и културна интеграция на различни общности (групи в риск от социална изолация, неравностойно положение, провеждане на дарителски инициативи и др.);
- Повишаване ролята на читалището като реален партньор на училището, детската градина, МКБППМН за повишаване интереса на децата и учениците към наука, изкуство, здравословен начин на живот.

**Приоритети:**

**1. Насърчаване и подкрепа на читалищата в община Кирково за осъществяване на основните им дейности и приложението на съвременни форми на работа, придаващи съвременна визия на читалищната дейност:**

- Запазване и разпространение на българските традиции и обичаи, песни и танци, включително местния фолклор;
- Съхраняване и развитие на любителското художествено творчество и завоюваните позиции за работа с различни възрастови групи и привличане на млади хора като важен фактор за насърчаване на социалната промяна;
- Представяне на привлекателни форми за опознаване на миналото, традициите и културните постижения;
- Събиране и разпространяване на знания за родния край.

**2. Разширяване обхвата на дейността на читалищата в обществено значими сфери:**

- Превръщане на читалището в общодостъпен център за библиотечно и информационно осигуряване чрез ускорено навлизане на информационните технологии;
- Формиране на читалището като място за общуване и контакти, дарителски акции, културна и социална интеграция, включително и на хора в риск, в неравностойно положение, етнически общности и др.;
- Засилване ролята и участието на читалищата в местното самоуправление и формирането на активно гражданство;
- Укрепване на читалищната дейност в сътрудничество и партньорство с общината, с културните и образователните институции, с представители на бизнеса и НПО за реализиране на съвместни програми и проекти;
- Установяване на трайни и ползотворни международни контакти.

**3. Развитие и поддържане на читалищната материално-техническа база:**

- Чрез кандидатстване и реализиране на проекти;
- Чрез собствени приходи;
- Чрез дарения.

Тази програма е стъпка в осъществяването на насоките за превръщането на читалищата в модерни, многопрофилни и многоцелеви центрове за култура и образование на територията на община Кирково. Като се има предвид широкия спектър от дейности, които развиват читалищата и приноса им за обогатяване на цялостния културен живот, общината ще продължи да ги подкрепя, с цел изграждане на ефективна институционална мрежа с устойчив характер.

**III. Основни дейности -** Основните дейности, които извършват читалищата са: библиотечно-информационна, културно-просветна, любителско-художествено творческа, които са насочени към удовлетворяване на потребностите на местното население от култура, информираност, съхранение на нематериално културно наследство на всяко населено място, осигуряване на приемственост между поколенията и др.

**1. Библиотечна дейност:**

- ✓ Поддържане на читалищните библиотеки;
- ✓ Обогатяване на библиотечния фонд;
- ✓ Инициативи за повишаване на читателския интерес чрез уреждане на тематични кътове, четения, изследвания;
- ✓ Предоставяне на компютърни услуги и безплатен интернет;
- ✓ Съвместни инициативи с училища и детски градини.

**2. Културно-масова дейност:**

- ✓ Осъществяване на културният календар за читалищните прояви;
- ✓ Повишаване на художественото и жанрово разнообразие на културните мероприятия;
- ✓ Участие в културните мероприятия на общината;
- ✓ Честване на официалните и традиционни празници, сборове и годишнини;
- ✓ Провеждане на мероприятия, свързани със съхраняването, развитието и популяризирането на местни традиции и обичаи;
- ✓ Чрез сътрудничество и партньорство да се разшири обхвата на по-значимите местни и общински празници.

**3. Любителско художествено творчество:**

- ✓ Повишаване на художествено-творческите постижения на любителските състави и индивидуални изпълнители, обогатяване на репертоара, привличане на доказани професионалисти;
- ✓ Активно участие на самодейните състави и индивидуалните изпълнители в общински, регионални, областни, национални и международни фестивали и форуми;
- ✓ Търсене на нови, атрактивни форми за изява на младежите, подпомагане на техни инициативи.

**4. Подобряване финансовото състояние на читалищата чрез:**

- ✓ Осъществяване на контакти с личности и фирми за набиране на допълнителни средства за по активно и пълноценно участие на любителските състави в конкурси, фестивали програми от различен мащаб;
- ✓ Кандидатстване по програми и проекти, вкл. и за допълнителна субсидия до министерство на културата;

- ✓ Наем за ползване на читалищна зала и помещения;
- ✓ Дарения.

**5.Работа по проекти** - За да продължи да се развива културният живот в Общината, е необходимо координирано сътрудничество с културните институти и използване възможността за кандидатстване по различни програми с проекти за финансиране на дейностите им. С тяхна помощ, читалищата ще допринесат за задоволяване на определени обществени потребности. Това е възможност за всяко едно читалище да реализира своя цел чрез осигуряване на алтернативно финансиране. Общината е партньор и винаги ще подпомага техните усилия в тази насока.

**6.Материално-техническа база** - Материално-техническата база на читалищата включва сграден фонд (който е общинска собственост), оборудването и обзавеждането на библиотеки, салони, зали и други помещения. Основните задачи, по които ще се работи през 2026 г., са свързани със създаване на по-добри условия на труд на персонала, потребителите и самодейците.

**IV.Финансиране -** Финансирането на дейностите на народните читалища на територията на Община Кирково се извършва съгласно регламентирана държавна субсидия за 2026 година и дофинансиране на дейността на читалищата със собствени средства. Субсидираната численост за читалищата в община Кирково за 2026 година, е 20 субсидирани бройки и 2 щатни бройки дофинансирани със собствени средства. Разпределението на средствата се извършва от специална Комисия за разпределяне на субсидията за читалищата на територията на Община Кирково за организиране и провеждане на читалищната им дейност, в която участват по един представител от всички читалища (председател или секретар), назначена със Заповед на Кмета на Община Кирково и на основание чл. 23, ал. 1 от ЗНЧ. Дофинансирането на читалищата се утвърждава с приемането на бюджета на общината за текуща година.

**V.Срокове и изпълнение -** Настоящата Програма за развитието на читалищната дейност в община Кирково е разработена съгласно чл. 26а, ал 2 от Закона за народните читалища и е с продължителност до 31 декември 2026 година. Неразделна част от Програмата е Приложение 1, което съдържа предложенията за дейността на народните читалища в община Кирково за 2026 година.

**Приложение №1:**

| **№ по ред** | **Културна проява** | **Месец на провеждане** | **Място на провеждане /участници/** |
|---|---|---|---|
| 1. | Отбелязване на празника „Бабин ден - българския ден на благодарността” | м. януари | НЧ с. Кирково, НЧ с. Завоя, НЧ с. Добромирци, НЧ с. Кърчовско, НЧ с. Джерово, НЧ с. Горно Къпиново, НЧ с. Горно Кирково. |
| 2. | Изложба за „Оригинално ръчно плетиво” | м. януари | НЧ с. Долно Къпиново, НЧ с. Джерово, НЧ с. Горно Къпиново, НЧ с. Горно Кирково, НЧ с. Лозенградци, НЧ с. Дружинци, НЧ с. Кремен . |
| 3. | Отбелязване на 153 г. от смъртта на Апостола на свободата Васил Левски - Изложба на книги и фотоси, конкурс за рисунка, презентация, беседа с ученици | м. февруари | Всички НЧ |
| 4. | Посрещане на Баба Марта – изработване на мартеници с деца и ученици, конкурси и изложби, честване, посещение по домове. | м. март | Всички НЧ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 5. | Ден на любителското творчество Честване на Деня на самодееца - Изложби | м. март | НЧ с. Тихомир, НЧ с. Бенковски, НЧ с. Кирково, НЧ с. Добромирци, НЧ с. Домище. |
| 6. | Отбелязване на Национален празник на Република България 3 март - конкурси, литературно четене, кътове с рисунки | м. март | Всички НЧ |
| 7. | Организиране на тържества в чест на Международния ден на жената – 8 март | м. март | Всички НЧ |
| 8. | Честване на първа пролет - Изложба на поздравителни картички, тържества с деца и ученици | м. март | НЧ с. Кърчовско, НЧ с. Бенковски, НЧ с. Долно Къпиново, НЧ с. Добромирци, НЧ с. Кирково. |
| 9. | Участие на читалищата в тържествено честване на 112 - години от създаването на община Кирково | м. март | Всички НЧ |
| 10. | „Великден"- с участието на деца от детските градини и училищата - Оцветяване на яйца - Конкурс за най-шарено и най-здраво великденско яйце - Изложба | м. април | НЧ с. Чакаларово, НЧ с. Завоя, НЧ с. Долно Къпиново, НЧ с. Фотиново, НЧ с. Чорбаджийско, НЧ с. Кърчовско, НЧ с. Кирково, НЧ с. Джерово, НЧ с. Горно Къпиново, НЧ с. Горно Кирково, НЧ с. Лозенградци, НЧ с. Дружинци, НЧ с. Кремен. |
| 11. | Ден на хумора и шегата - Четене и драматизиране на приказки с участници от клуб „Книголюбци" | м. април | НЧ с. Кирково |
| 12. | Международен ден на книгата, Седмица на детската книга и изкуствата за деца - „Пътешествие в приказния свят"- запознаване с библиотечния фонд - „Чети за да знаеш" - традиционно четене на български народни приказки - Маратон на четенето „Разкажи за герой от твоята любима детска книжка" - Гледане на детски филмчета | м. април | Всички НЧ |
| 13. | Честване на „Гергьовден" - Възпроизвеждане на обичая „Хъдърлез" | м. май | НЧ с. Кирково, НЧ с. Добромирци, НЧ с. Дрангово, НЧ с. Долно Къпиново, НЧ с. Бенковски, НЧ с. Тихомир, НЧ с. Фотиново, НЧ с. Завоя, НЧ Джерово, НЧ Лозенградци, НЧ Дружинци, НЧ Горно Кирково. |
| 14. | Ден на библиотекаря - „Библиотекар за един ден"- с активни читатели на библиотеката - „Библиотеката място за учене през целия живот" | м. май | НЧ с. Бенковски, НЧ с. Добромирци. |
| 15. | Честване на 24 май – „Ден на светите | м. май | Всички НЧ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност" - организиране на конкурси, изложби, кътове и др. на местно ниво | | |
| 16. | Селищен празник с. Дрангово | м. май | НЧ с. Дрангово |
| 17. | Честване на 1 юни - Деня на детето чрез организиране на спортни игри, конкурси и изложби на детски рисунки, рисуване на асфалт с участието на децата от населените места. | м. юни | Всички НЧ |
| 18. | Ден на Христо Ботев - провеждане на литературно четене с участието на ученици, подреждане на изложби и др. | м. юни | Всички НЧ |
| 19. | Селищен празник „Рапка“<br>- с. Горно Кирково<br>- с. Дрангово<br>- с. Дружинци<br>- с. Чакаларово | м. август | <br>НЧ с. Горно Кирково<br>НЧ с. Дрангово<br>НЧ с. Дружинци<br>НЧ с. Чакаларово |
| 20. | Лято в библиотеката - работа с деца през лятната ваканция, лятна читалня, игри и четене на книги на открито. | м. август | Всички НЧ |
| 21. | Участие в Традиционния есенен празник „Фестивал на плодородието Кирково – 2026 г.” | м. септември | Всички НЧ |
| 22. | Отбелязване на Деня на съединението - 06.09 и Деня на независимостта - 22.09 | м. септември | НЧ с. Тихомир, НЧ с. Завоя, НЧ с. Кирково, НЧ с. Добромирци, НЧ с. Домище, НЧ с. Джерово, НЧ с. Горно Къпиново, НЧ с. Горно Кирково. |
| 23. | Ден на възрастните хора – прожекция на филм, беседа | м. октомври | НЧ с. Бенковски, НЧ с. Добромирци, НЧ с. Долно Къпиново. |
| 24. | Включване в националната седмица на четене на книга - с разнообразни игри и четене на книги на любими приказни герои на децата в детските градини | м. октомври | Всички НЧ |
| 25. | Отбелязване на Деня на народните будители - тематични изложби, презентация | м. ноември | Всички НЧ |
| 26. | Участие в организирането на събори по населени места<br>- с. Чакаларово<br>- с. Фотиново<br>- с. Чорбаджийско<br>- с. Тихомир<br>- с. Бенковски | <br>м. септември<br>м. октомври<br>м. ноември | <br>НЧ с. Чакаларово,<br>НЧ с. Фотиново,<br>НЧ с. Чорбаджийско,<br>НЧ с. Тихомир,<br>НЧ с. Бенковски. |
| 27. | Организиране на новогодишна томбола и забавления за жителите на | м. декември | Всички НЧ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | населеното място. | | |
| 28. | Организиране на спортни игри – тенис, футбол, волейбол, баскетбол, шах | постоянен | НЧ с. Чакаларово, НЧ с. Тихомир, НЧ с. Бенковски, НЧ с. Домище, НЧ с. Горно Къпиново, НЧ с. Горно Кирково, НЧ с. Кърчовско, НЧ с. Лозенградци, НЧ с. Дружинци, НЧ с. Кремен.. |
| 29. | Честване на коледните и новогодишни празници | м. декември | Всички НЧ |

***Забележка*:** Програмата за развитие на читалищната дейност е изготвена на основание на база внесени предложения от народните читалища от община Кирково до Кмета на общината за 2026 година. Тя е визирала най-общите положения, залегнали в плановете на отделните читалища и е отворена за допълнения и актуализиране при необходимост.